

Marta Dittrichová

Marta Dittrichová, rozená Mohylová, se narodila 27. října 1923 v Rajnochovicích jako prostřední ze tří sourozenců. Sestra Eliška byla o dva roky starší a bratr Milan o dva roky mladší. Prožila radostné dětství na statku své rodiny, kde byl zřízen velký řeznický podnik vyvážející až do Vídně. Roku 1938 nastoupila na Obchodní akademii Tomáše Bati pro zahraniční obchod ve Zlíně. Po okupaci a zřízení Protektorátu Čechy a Morava přišlo nařízení, že studenti židovského původu musí školy opustit. Nicméně, Jan Antonín Baťa si na své soukromé škole vymínil setrvání jednoho studenta židovské národnosti v ročníku. Díky němu bylo Martě umožněno školu dostudovat. Dotkly se jí ovšem jiné represe nacistického režimu. Musela, stejně tak jako všichni Židé, nosit žlutou židovskou hvězdu, nesměla cestovat, navštěvovat biograf, kavárny a jiná veřejná místa. Až do ukončení studia se musela každé první úterý v měsíci hlásit u velitele zlínského gestapa K. Raschky, který jí zpovídal, a informovat ho o tom, s kým se stýká, a kde se pohybuje. Směla pouze jednou týdně navštěvovat svou rodinu v Rajnochovicích. Rodině byl odebrán majetek a jejich podnik byl následně svěřen do nucené správy. Marta maturovala roku 1942. Díky vstřícnosti zaměstnanců Úřadu práce se jí podařilo získat slušné pracovní místo.

V říjnu 1942 dostala její rodina povolání do Uherského Brodu k registraci Židů a před Vánocemi přišlo předvolání k transportu. Dne 17. ledna 1943 její maminka, strýc a dědeček nastoupili do transportu do Terezína. Odcházel s nadějí, že se brzy vrátí. Po celou válku neměla Marta o osudu svých příbuzných žádné zprávy. Jen dědeček Emil posílal na adresu její sestry v Rajnochovicích korespondenční lístky. Byl v Terezíně až do ledna 1944. Poslední dopis od něj přišel z tábora Buchenau. Vyptával se v něm na zprávy o svých dětech – tedy o Martině mamince a strýci.

Bratr Milan byl pak v roce 1944 deportován do tábora pro židovské míšence v Postelbergu. Dělal závozníka italskému řidiči, který dovážel materiál na stavbu silnice. V lednu 1945, kdy už Němci ustupovali a bylo zřejmé, že válka spěje ke konci, mu tento muž umožnil útěk. Milan se vrátil domů, kde ho až do konce války ukrývali. Pokud by byl odhalen, byli by všichni ti, kteří mu pomáhali, povražděni.

Teprve po konci války se Marta dozvěděla o osudu zbytku rodiny. Její maminka byla hned po příjezdu do Terezína přeložena do transportu do Osvětimi a šla rovnou do plynové komory. Už 27. ledna 1943 byla mrtvá. Strýc Albert byl 26. ledna 1943 deportován do koncentračního tábora Bauschwitz, kde zemřel, zřejmě na tyfus. Život dědečka Emila byl ukončen 15. června 1944 v plynové komoře tábora Buchenau. Celkem za oběť holocaustu padlo dvacet devět členů rodiny včetně maminky Idy, strýce Alberta a dědečka Emila.

Po válce dostali sourozenci majetek v dezolátním stavu nazpět. S velkým úsilím se jim podařilo překonat těžké období, uvést podnik do chodu a obnovit obchod. Po uchopení moci

komunisty jim byly pozemky odebrány a podnik znárodněn. Pracovali tam poté jako zaměstnanci.

Tou dobou v oblasti kolem Bystřice pod Hostýnem působilo podzemní hnutí „Hory Hostýnské“, které nesouhlasilo s režimem a vedlo proti němu odbojovou činnost. Roku 1949 byl Státní bezpečností odhalen bunkr se dvěma členy organizace. Na základě nálezu potravin, které domněle pocházely z jejich řeznictví, padlo na Milana podezření, že o hnutí věděl. Ač se obvinění prokázalo jako nepravdivé, přijela do obchodu Státní bezpečnost s tím, že si Milana berou na čtyřicet osm hodin k výslechu. Odvedli ho do Uh. Hradiště a čtyřicet osm hodin se nakonec protáhlo na sedm a půl roku. Nejlepší léta mezi dvacátým čtvrtým a třicátým prvním rokem života strávil ve vězení. Z původních patnácti let za velezradu byl trest po odvolání snížen na devět let. Po odsouzení byl poslán do uranových dolů v Jáchymově. Zde později dostal velice těžký zápal plic a zánět žil v obou nohách. Byl tak ze zdravotních důvodů v roce 1956 propuštěn. Zemřel v roce 2004.

Marta se v roce 1953 provdala za Karla Dittricha a dva roky nato se jí narodila dcera. Roku 1961 se s rodinou přestěhovala do Vsetína, kde její manžel pracoval ve zbrojovce. Ona, ani její manžel nebyli nikdy členy KSČ. Kvůli „buržoaznímu“ původu a skutečnosti, že měla příbuzné v Rakousku a Spojených státech, nebyla její dcera přijata na střední školu. Jen díky známostem s vedením školy mohla nakonec dcera ke studiu nastoupit. Spravedlnosti se Marta dočkala až po roce 1989, kdy jí byl navrácen rodinný majetek.

Dnes Marta Dittrichová žije v Praze. Aktivně se účastní vzpomínkových akcí na holocaust a sdílí své životní osudy. Přes veškeré útrapy a těžkosti života má ve svých devadesáti šesti letech neskutečný elán a chuť do života. Jak sama říká: „Já žiju jenom pro to: pevná vůle a ta žízeň po životě je pořád, i v tom vysokém věku.“